

En av landets eldste bakerovner

- oppsiktsvekkende funn ved Skotselv skole

Noen kullbiter og litt knust leire viste seg å være rester etter en av de eldste bakerovnene som noen gang er funnet i Norge.

Funnene ble gjort sommeren 2007, da arkeologene undersøkte et område ved Skotselv skole i forbindelse med en ny reguleringsplan.

En blanding av sotete og sprukkenn leire og noen kullbiter høres kanskje ik utgangspunktet ikke ut som noe spesielt spennende arkeologisk funn. Det var imidlertid dette som fikk arkeologene til å sperre øynene opp da de undersøkte et jord ved Skotselv skole i mai 2005.

Funnet ble tolket som rester av en ovn, der leirebitene stammer fra en kuppel, som hadde kollapset og rast sammen over den forkullede veden som ble brukt til å fyre opp ovnen. De øverste lagene med rester har antagelig blitt borte opp gjennom årene i forbindelse med pløying og annet arbeid på åkeren.

Arkeologene tør foreløpig ikke å si noe om hva slags ovn dette har vært, og de er heller ikke sikre på hvor gammel den er. En liknende ovn er funnet ved Gossen i Møre og Romsdal, og den er datert til omkring 400 f.Kr., altså helt i begynnelsen av jernalderen. Karbondateringen viste at ovnen fra Skotselv er nesten like gammel - mellom 360 og 290 f.Kr. Det er dermed den eldste bakerovnen som er funnet østafjells.

Spor av korn bekreftet at det dreier seg om en gammel bakerovn. Den er blitt brukt til å bake surdeigsbrød av rug.

Slike bakerovner var nok slett ikke så vanlig i jernalderen, selv om korn var en svært viktig del av kostholdet. Det ble dyrket både bygg, rug, havre og primitive hvetesorter som emmer og enkorn, og kornet ble malt til mel på håndkverner. Det mest vanlige var nok imidlertid å bruke melet til grøt, eller eventuelt steke det på takke, som et slags primitivt flatbrød. Men også bakerovnen var kjent ute i verden, helt tilbake til 2500 f.Kr. i Egypt. I slike ovner kunne en ved hjelp av surdeig få brødet til å heve seg og dermed bake et porøst brød med skorpe - en forløper for det moderne brødet.

Ovnene som er funnet på Møre og Skotselv viser altså på at denne kunsten var kjent også her i landet alt i eldre jernalder. Det kaster nytt lys over den lokale matkulturens historie.